

Վերելիլքարէի մէջեանը հնդկաստանի պիկետ հին մեջեաններուն մէկն է, տնհնար է համբիւ հազարաւոր արձաններ, քանդակները, փւնները, սրահները, քարէ շինուած փղիկը, ցօլիկը, և ուրիշ տնանկ անասուններու կերպարանքնը՝ որոնց խոր տեսնուած է, ամեն ալ քարէ կամ փայտէ, որ այս մէջեանին ընդորձակ ակդիկը տասնիկ բաներով զարդարւած են: Այս մէջեանին շինութեանը ժամանակը, շատ հին բլալուն համար մոռցուած է, և հիմալ ամբողջ շինուածք մը չէ՝ այլ դրեմէ իրարու վրայ խառն 'ի խառն գիղլած աւերակներ են, բայց ուսոր մէջն ալ խիլճ աղքատ պատանիք և պատանիք կան, և մեզի պէտք եղաւ, անոնց ըրած պատիւն աշ ընդունիլ, մեր վրանին տակը շտապեալէրու վրայ նստած, պոլմեմիս անոնց դրած պատիւր ունենալով՝ ըրմուհինեբուն խաղալուն հանգիստադէմ էին, տեղ

Ճանուցեք ենք) : Բարեգութ Վարդը՝ Հոյսդդի
պաշտօնատարիս բաժնի հաւատարիս՝ ծառայու-
թեանն գոհ ըլլալով բարեհաճնր է՝ խնայելի
խաբ շնորհելու : Երան այս աշխատելով ան-
փայլ Լուսինիան փաշայն Վաղ ղեկի գետնին ան-
ուանելովն՝ Բարձրագոյն Դրան հրամանաւ նորն
գետնաւորաւ ասանին թարգման օրոշուելու է :
Լուսին Լուսինա աղայն՝ կրօնատարաւորի այսօր
սովորական շոգենաւով մեկնելու քաղաքէս դէպ
ի Կոստանդնուպօլսիս : ուր քիչ օրէն յիշեալ
Սեմափայլ գետնաւորն բնկելու թեամբ մայրա-
քաղաքէն ձանտարհ հալիս էրէ զարիզ գնա-
լու համար : Երկուսիան Բոլայիս անցած աղա-
սիրտիսն եւանդը և խոհեմ լծաւորութիւնը ա-
մենուն յայտնի ըլլալուն համար՝ մեր դուռ-
թեամբ յիշատակենին աւելի է :

— Ընդոյս Ծին կէս օրէն Ծ ժամի չափ առաջ
երկրաշարժութեան թկթկ երեք մը դրացիներ
բայց նոյն օրը՝ Սիւրբիլի կղզին շատ ստատիւ-
թեամբ շարժ երեք է :

Սնտ օրերս Արաստանի կողմէն եկած մասնուոր
զրէ մը լսելով բերկրապաշտաւ Ժոնու թեմամբ կը փու-
թանք հրատարակելու . թէ՛ Բաշայն հայոց Անհ
Սրբաշան Աստուղիկոսը՝ ղեկտեմերկ ամսոյն 17ին
(1835) թիւիցիւ քաղաքը հաւանելով՝ ուրախութեամբ
լեռներէ և նոյն քաղաքի հայոց ազգիս սիրաւ , որ
խորին տկնածութեամբ և քերթուտեղ երախապի-
տութեամբ Ասրին Անհ Սրբաշնութեան ընտրութե-
լութեանք՝ բաւական ժամանակէ հետէ կը փափա-
քէին : Բոգարն Աստուածապաիւ Վաշտնայապե-
տիս օր մը առաջ Խըր Սուրբ Վահը ժամանելուն
լաւը՝ (որ մինչև հիմայ համեկիւր յուսողի՛ւ է) մեծ
ուրախութեան աւետիս մը պիտի քլայի բոլոր Բա-
ղիս :

Նոզը մեզ արևելեան երկրէն մեծ մարդ մը կը կարծէր .
որ երբեմն երբ որ զուարճութիւն մը ընել ուզէին
նէ՛ իրենց հայաճերը կը խաղցունեն . և այս հոյսորէ
լսված կնիկներուն տէրվըտանքը միայն քումբն
էին . ասանք ալ անոնց հրամանէն զտուս չէին եւ-
րիւր :

Վիշեր եղաւ նե՛կ՝ քարացեալ անտաւը մէկ մըն ալ
գացինք տեսնելու, ժառանգ ջահեր հետեւնիս տանե-
լով. և կէս գիշերէն երեք փամ՝ առաջ. ճամբու
պարտաւորութիւն տեսանք. և պարտաւորակները պա-
րտաւորաբար տեսնեմք՝ թմրուկի (տոբլուքի) ձայներ լսե-
լով մեհակները դացի. քանի՜ քանի՜ ու այս ձայնս
լսուի նե՛կ՝ նշան է որ մէկ կրօնական արարողութիւն
մը կայ. ներս մտայ և դրսի սրահները և բակերը
անցայ առանց մարդ մը տեսնելու. բայց վերջէն բա-
կը հասած տաննս, որկէջ որ անմիջապէս մեհակներն
հետեւը կըմտնուի. մեկ նոր և չի տեսած բանս աշխիս
երեւցաւ. մեհակներ բաց էր. սրահներուն մէջ տեղերը
իջարմէ հետու՝ ճրագներ կըվառէին. և լոյսերէն զի-
մացը վարնելով՝ մեկ կենդանութեան կիրպարանք
մը կուտային, հով մը իր չելով՝ ճրագին լոյսը հո-
ւին առաջը կըծռէր, և մէկ շուք մը կըձևացունէր
պատին վրայ, որ թեւաւոր ձիի կընմանէր. որ շուրջը
կը թօթուէր. կամ մեկ փիղ մը՝ որ պատիճը (խոր-
թումը) կը խախտունէր. կամ մեկ չաստուած մը՝ որ
նստած տեղէն ռաքի վրայ կնկէր կը կայնէր. մեհակ-
ներն մուկ կողմէն երաժշտական գործիքներու ձայն մը
կուգար, որ անմենեկն իրարու հետ յարմարութիւն
չունէին. առաջին կարգին քանի՜ մը քուրմեր նստած
երգ կերգէին. և քանի՜ մը պայտառներ կամ կին

Եւ յաւանանցանկալի լուրէս 'ի զատ' տխործաւիթ յուր մըն ալ կրճանտ ցանէ' նոյն նամակագիրը, թէ' խիֆիլը քաղաքին մէջ' հոյեւրէն իւր օրագիր մը հրատարակուելուն փոյթ տարուեր է : Որ անշուշտ' ազգիս հիմնկուան վիճակն նայելով' տակաւին շատ օրագիրներու կորստ ըլլալուն համար, անտարակոյս կը յուսանք, որ Առսամեղնապոլսոյ [Վ. Գ. Գասէր և ուսումնասէր անձինք յստիս որտիւ յարգելու են այս օրագիրը : Այսն զն յայտնի է որ մագրոսքաւարիս մէջ աղգէս բաղժութիւ, ժողովուրդդ հնուելէն 'ի զատ' բուսական երևելի անձինքներ ալ կան, որ ամեն կերպ աղագօգուտ միջոցներուն յառաջագիծութիւնը' անոնց' ազդասերական ջանիցը կրկուրտի : Ա' Էրնապէս այս նոր օրագրոյս վրայոց' յաջորդ թիւերովնիս առիթ պիտի ունենանք բաւական տեղեկութիւն տալու :

— Զայեմանէր օրադրոյս ՍԳ Թուով՝ Քարիզ մայրաքաղաքին մէջ Լզիպատսի բարձրագատիւ փոխարքային հաստատած դպրատունին վայրօր համար օստ տեղեկութիւն մը տալով՝ ծանուցինք ետեւ () ամանեան լապեպուիթ Կայսեր՝ քանի մը տարի առաջ ամաճկաց իպեկահաստեղ տղայքնեւ բէն Քարիզ ուսում առնելու ղեկուելնուն հոմար ըրած բարեհաճութիւնը ։ Նոյնպէս և Սեւ ծովաւ Կարսից Շահին ալ իր աղբէն նոյն մայրաքաղաք տղայքներ կրթուելու համար ղեկեւ ։ Լէ հիմոյ դաղդիաբէն օրագիրներու մէջ կրկարգանք ։ Բէ թուեալի բարձրագատիւ իշխանեալ այս դովլեթ օրինակին հետեւելով՝ որ բաւական ժամանակէ հետեւ կը ցանկաց եղեր իր երկրի տղայքներէն ալ Քարիզ ուսում առնելու համար ղեկեւ ։ Եւ որովհետեւ հիմոյ իւր գեապանը Կաղզիայ նոյն մայրաքաղաքին մէջ ղրտնուելով՝ յարմար պատահութիւն մը եղաւ իր յօ-

քրմուհիներ՝ իրենց ճերմակ շաւիւ պըլուած՝ ապա-
ւ Ե ԳԼ Եւսմած խաղին մէջ գերեզմաններն բոլորը
նստող պառաւ կնիկները կը նստնէին: Մեծ դրանք
քով գրուած սանգրածն, քանդակներուն մէջէն լուս-
նին ճերմակ լոյսն ալ ներս գտնուծ էր: Եւ այն ալ
տարակները բարձրացիր կեցիր էին: Եւ իրենց սեւ-
դոյն ձեւը՝ երկնքին կոպտագոյն ընդարձակութեանը
վրայ նկարուածի պէս կ'երևէր: Այս աւերակները,
և տրձանները որ այլ և այլ ձևերով շինուած և քո-
վելոս գրուած էին, քուրմերը, քրմուհիները, անոնց
երգը և դժոխային երաժշտութիւնը՝ ամենը մէկ տեղ
գալով մէկ տրտառոց բան մը կը ձևանային, միայն
կ'երևակայէր հին աաննուան մէկ ճանապարհորդ մը
որ Արմորիկեան անտառներուն մէջ ճամբան կորսնչ-
ցոյցած ըլլայ: Եւ յանկարծակի գաղտնցներուն
դռնէր ըսմած քուրմերուն գաղտնի տնտախմուտին
ները կատարած ատենը՝ միջներին գանդի, միայն
այս տարբերութիւնս կը գտնամ, որ կարելի էր թէ
այն ճանապարհորդը արժանի չէր ըլլար այն տնտա-
քանին տեղէն ողջ գուրս ելլելու և ազատելու: Բնչ-
պէս որ մեզի պատահեցաւ, որ մենք ողջ անտառու
ամեննին փնտռ մը չի կըած ելանք: Թէպէտ եւ շատ
մեղմով ներս մտայ, ամեննին ոտքի ձայն անգամ չի
հանելով: Բայց լուսինը վրաս զարնելով՝ շուրս իմ
ներս մտնելս անոնց իմացուցեր էր, պարհամտերը
իմ հոն ըլլալս իմացան նէ՝ միայն այսքան մը ըրին,
որ երգերնին կտրեցին, և ես դուրս ելլիլէս և տքը
նորէն սկսան, լայց ես քանի որ հոն կեցայ նէ՝ ըլ-
նաւ մէկերնին նստած տեղէն անգամ չի շարժեցաւ,
դուց անխաբհքի մէջ հեղիկներու պէս սուղ մըն ալ

մարտւթիւնը 'ի գործ դնելու : Ուստի թուանու
սի երեւեթի գերդաստաններուն ծագկոհաստանին
բէն 12 սղայք գէպ 'ի Փարթիզ ճանսպարհորդ
ընելու պատրաստութիւնը կրնէ եզեր : Լաւայս
պէս կարգադրելով՝ թէ այն 12 տղայքնեբէն փ-
ջը՝ Լապտարուեստեան գպրատունը մտնան : Եւ
բերը՝ Երոսպական լիզուներ սարկին , որ իրենց
կոսովորութեանը՝ ոտաք ազգաց Տեղ ունեցած
գործերուն մէջ պէտք եղած թարգմանութեան
պոշտոնը վարելու կարողանան : Լաւ Միտցեպ-
երեք սղայքն սլ՝ բժշկութեան արհեստը սորվե-
լու են : Լաւայս 12 տղայքները 6 սարի միայն
Պարթիզ պիտի մնան՝ սրշուած ուսումները կա-
տարելագործելու համար : Ուստի Պարթիզ գլու-
նուող թուանուսի գեսպանը՝ իր ախրջը հրամա-
նին համեմատ՝ զոկուեքու սղայքներուն համար
պէտք եղած անօրինութիւնը արդէն կատարելու
կրիութայ :

Դևանի մը անգամ՝ օրադրոյս միջոցով՝ մեր ներքին գիւրու քանի մը նահանգներուն մէջ սովէն յառաջ եկած ինքզնութիւնները ու դժուարութիւնները հըրատարակուեցին քայքայ ան կողմերէն հազիւ պակասութեան պէշ հետեանքները շարունակ կըլսենք Եւրպէս որ այս սրերս ալ Պօլստան քաղաքէն եկող քանի մը որոժանահաւատ վաճառականներէն հետեւայ ջաւալի պատմութիւնը լսեցինք, ի՞նչ նշոյն Պօլստան քաղաքին պինտ մօտ եղած գիւղէ մը մէջ սովը սաստիկ տիրելով՝ ընտանիքի տէր տաճիկ գեղացի մը ծարր հատնելով կըպարտաւորէ իւր ընտանիքը թողու և ուրիշ տեղ գնալ, որ քիչ մը հայ գիւղ տունէ ու իր զակէքներուն բերէ, և որովհետեւ նոյն գեղին մէջ՝ այս գեղացին ազարակի տէր եղաւոր մը ունէր նստով՝ որ բաւական որոնէր աւելեւ ետեւ, որտեղ

չէպէս, որ իրենց կրօնքին այնքան յարեալ մնան, և
ուրիշ կրօնքնեւորն ալ զիջանին, բան մը չըսեն :

Հերեկին Դամարէրի հասանք. բայց շատ հոգնած էինք. պատգարակի մէջ ճամբայ երթալու տանել գէշ կը քրնացուի: Եւս կերպով երկար ճամապարհորդութիւն ըլլայ, և տանողը մարդիկ ըլլան ն՛ հարկ կը ըլլայ հրեմնն որ տանողները մէկէն 'ի մէկ կրկայնին, և մարդ քունին մէջէն ցանկարծ կ'արթննայ, լվնպէտ շատ հոգնած իր. բայց պատկել չուրեցի, ետքը շուտ մը իմ նաւս զացի. կըկարծէի որ կը ընտամ հանգսիլ. բայց նաւը մտնելուս պէտ կնիկ մարդիկ կոխեցին նաւը. որ պըտրակու համար եկած էին. և մերի հարկ եղաւ անոնց պատիւ. ինչպէս համար քովերին երթայ. . . .

Իրիկվընէ Լօնտիլէրիէն Ճամբայ ելանք . և միւս
օրը կանուխ՝ Սատրասու առաջ երկաթ նետեցնք .
Լսա գիշեր Ճամբայ պիտի ելենք Սինկարուր երթա-
լու . և անկէց ալ Չինաց ծովը պիտի մտնենք . և
Ճամբայ ելլելու պատրաստութիւններուն վրայ ըլա-
լուս համար՝ ալ աւելի երկար զբերու ո՛չ խօսք ունիմ
ո՛չ ժամանակ . շատ շանցնիր , ասկէց ետքը երթա-
լու տեղերուս վրայօք ալ տեղեկութիւն կը գրեմ քե-
զի . որչ լեր :

S'add p'm + S'add p'm = 2 add m'se p'f' +
C'p'f' + C'p'f' = 2 add m'se p'f' :

ALFRED H. H.

Upprättad af: *[Signature]*

Բարդու ուրիշ կենդանիներու պէս ինքը զինք
պահպանեւ կ'ազգէ, ապէկ քանին ետեւէն կ'իջնայ. ին

իսկ Կնիշանը կ'ապաստուէ որ՝ մինչև իրեն մերացաւունքը՝
 իր եղբորուն փոխ հաց տունէ :

րին գեշ եկած բանէն և ա կրօնախնի , մարդոյս անձ-
նասիրութիւնը այնչափ զորեղ է՝ որ ուրիշ կիրքե-
րուն ամենն ալ կը յաղթէ , և ասով ալ անասուննե-
րուն կը նմանի , թէ որ անասնոցէն քանով իր ան-
ձին պահպանութեանը սերը հասկընամք նէ . բայց
մարդս ուրիշ մէկ անշուշտութեան մըն ալ ունի՝ որուն
բողոքուն կրնամք ըսել , ինչպէս որ անասնոց ունե-
ցածին նման ունեցած անձնասիրութիւնը թափան և
նշտական է : Ուրոյսկան անձնասիրութեան առար-
կայներուն շատը՝ թէպէտ իրեն անձին կրմբաբերին ,
բայց մարմնոյն չին վերաբերիր . ուրիշներուն մարմն
մէջ ապրելու եղանակին կրմբաբերին . և այս անձ-
նասիրութիւնս փափաքել կուտայ մարդոյն՝ որ զինքը
մեծ և խելացի և ազէկ մարդ սեպին : Ըստ անձնա-
սիրութիւնս անասունները չունին . մէկ անասուն մը
ամենին չի փափայիր որ ուրիշ իրեն տեսակէն և
յստ անասուններուն մէջ իրենիւ ըլլայ . անունը
զրուցի . քանզի անասունը չւշտել ալ չունին . այս-
նքն՝ անթաւ են , և ասոր նշան այն ունիմք՝ որ ո՛չ ան-
ասունները և ո՛չ քաղանները իրենց նմաններուն
վրայ իշխանութիւն բանեցունել չունին . առիւծը ք-
անից Գործար կը ըսվի նէ՝ թագաւոր բաղը ճիշդ նշա-
նասիրութեամբ չենք կրնար առնել . որովհետեւ առիւ-
ծը ոչ թագաւորական պալատ ունի , ո՛չ սպասաւոր-
ներ , և ո՛չ թագաւորի վայելուչ հանդերձանք . այլ
ինչպէս որ թագաւորէն ամեն մարդ կրփախուայ , ա-
նիւծէն ալ անունի կրփախան : Թագաւորէն կրփախ-
ան մարդիկ . քանզի գիտեն որ յանցանք մը ընողը
կը պատժէ . առիւծէն կրփախան անասունները .
քանզի առիւծը տեսած անասունը կրմեցունէ կու-

— Ենդրիանու սյուսէն կը լըրեն , թէ քաղաքիս սովորական սուրհանդակը մեկնելու ամենը՝ Եկեղեցի քաղաքէն հետեւալ շաւաթ լսեցինք . այս ինքն՝ յիշեալ քաղաքիս մէջ սոսկապէ հըգհհ մը սրասահելով քաղաքին մէկ մասը ժոխի դարձուցեր է ։ Եւ եկելի վիպուածիս վրայք ստեղծին մանրամասնաբար տեղեկութիւն չաւինք ունէ . բայց կրակին զոհ եղած բնակարաններուն ու խոնուքներուն թիւը 2500էն ասելի է կրեան ։

410557, 95, 01, 90, 1, 10

9 *ਭੋਗਤ੍ਰਿਯਾਤ੍ਰ* :

Իսրայելացիները իրենց ասում էին, որ իսրայելացիները չեն կարող հասնել իսրայելացիներին, և իսրայելացիները չեն կարող հասնել իսրայելացիներին։ Իսրայելացիները չեն կարող հասնել իսրայելացիներին, և իսրայելացիները չեն կարող հասնել իսրայելացիներին։

... Հայտնի է որ՝ () Եմանեան և Պարսից տէրութեանց մէջ որոտահան վեճին վրայոք՝ չորս տարիէն աւելի է որ կը դարապին իմէ () Եմանեան թէ (Առաւելոյ) թէ (Ներգլլի) և թէ Պարսից տէրութեանց խորհրդարաններուն գործակալները , բայց հիմոց կը հաստատուն թէ՛՝ երկու կողմի բուստիտն հաճութեամբը բոլորովին վերջ էղեր է այն վեճը , և ցոնկալի սիրոյ կտայը մէլերներն նորէն հաստատուեր է ։ Ինչոք տակաւն աղէկ չի գիտցուիր՝ վեճին ինչ կիւղով կա տարոււմ՝ տրուիլը , միայն առ պէտի ոյրքանը հաստատի է որ , սահմանադրութենքուն վրայոք Իլլահ անհուսմանայնութիւնը որոշուեցու , և Պաշտատու մէջ եղած Վելպէլայի անուն Պարսից ուխտատեղին՝ ասկէց և ։

տէ . ասոնցմով կ'իմացուի՝ որ անանկ անձնասիրու-
թիւն մը կայ՝ որ միայն մարդոց յատուկ է . սակայն
այս անձնասիրութիւն ալ ուրիշ կերբերէն զգրաւոր
է . միայն օտարներու թիւնը կ'այ որ՝ թէպէտ անձ-
նասիրութեան երկու տեսակն ալ՝ ամեն մարդու քով
կը գտնուին . բայց անկիրթ մարդոց քով բնական
նշանակաւ անձնասիրութիւնը զգրաւոր է . սիրաւ մէկ
բանի մը ետեւ իյնայ , և մէկը անոր ըսէ որ՝ ոչդ ա-
մօթ բան է , լսողը և տեսողը ի՞նչ կ'ըսէ՝ այս խօս-
քիս անկիրթ անձնասէրը պատասխան կ'ուսայ թէ՝
ուրիշն ըսածը ի՞ գոյ . Եւ կը արագնայ . ըսել է որ՝
միտ կըշտանայը՝ ուրիշին առանց յարգութիւն միտ-
արկիւն մը կը սեպէ . ասոր քննութեամբ անձնասիրու-
թիւնը՝ քարայրեան անձնասիրութենէ զգրաւոր եղած
կը լայ , և այն կը յազմէ . և յետոյ անկիրթ անձնու-
սէրը անասուններուն աստիճան մը աւելի մտ կը
գտնուի , քան թէ կրթեալ անձնասէրը :

Վշանցի այդ տեսակ անձնասերին վրայ ալ աւելի տիրողը քաղաքիս անձնասիրութիւնն է, որով մարդ համբաւ ստանալու համար իր ուժը սգտածէն աւելի բաներու ձեռք կը զարնէ, և թէ որ մէկը անոր բռն՝ որ այդ բանը քու ուժեղ վէր է, քու ընչիցդ և կեանքդ և հանդատեանդ փնտս ունի, դուն քեզ չես մի կանքածար, կրթեալ տնտեսաւոր այս խօսքիս պատասխան կուտայ, ինչո՞ւ պէտք է, աշխարհքս եկեր եմ, ինչպէս որ է նէ պիտի երթամ, ես զիս ամէն կերպ առողջութեան ու հանգստութեան մէջ պահեմ ալ նէ՝ հինգ տասը տարի տեւելի պիտի ապրեմ, անկէջ ետքը պիտի մեռնիմ, քննէ սապէս մարդ մը աշխարհք եկաւ բնակով անսուն ի՞նչ գրուցաւ: Եւ

ան Պարսից աղագը իրենց սոփորական ուխտաւնացո՞ւ
 Ընենին աղաւորէն պիտի ընեն, ինչպէս որ խաղով
 Թենէն առաջ կ'ընէին :

— Իսպիգաւի Սուլթանը՝ իւր կայսերութեան
բոլոր քաղաքներուն մէջ ռաւանսկանութեան յառա-
ջագիմութիւնը դիւրացուցանելու համար միշտ հոգ
կը առնէ , և հիմադ ալ հրաման քնիւր է որ՝ մայրա-
քաղաքիս մէջ տպութեան գիրքերէն շարունակ ամէն
նահանգներն ալ դրկութիւն , և ոչսահման զեւաւելու
գիրքերէն ամէնքէն մաքս մը և տուրք մը չտանուի :

Եւ որովհետեւ Սէկիէ քաղաքը՝ մինչեւ հիմա
դրբատուն մը չունենալուն համար, Սեփախան
Կոյսորը բարեհաճեր է լինեալ քաղաքին մէջ սրի-
նաւոր դրբատուն մը հաստատուելուն համար, և
յատկապէս հրաման ըրեր է որ՝ բոլոր հին և նոր
դիրքերէն՝ նոյն զբաղման մէջ զանուելուն հոգ տա-
լուի :

— () գրոստփառ. Սոյթնին Սոմէլիի քանի
մը նաճանգնները ընելու ճամբորդութեանն համար
պէտք է լիցնէ պատրաստութիւնները, շարունակաբար
ի գործ կը դրուին : Սենտփառ Լըքայն մարտտ
սարն մէջ ճանապարհ ելելու է , (ինչպէս որ նախքին
իտաց ինուոյն մէջ ալ ծանուցինք) : Եւ կ'ըստի թէ
'Կորին Կայսերական Ս'իծութեան ընելու ճամբոր-
դութիւնը պապէս պիտի ըլլայ , այսինքն մայրաքա-
ղաքէն շոգնաւով մկնելու է ուղղակի դէպ 'ի Վար-
նա , ուսկէջ քամարի ճանապարհաւ (Եւսմու) Սի-
լիստրէ' Սրուսճուք և ետքը 'Բիղանք' : Յիշեալ և
Լ'նորիսնուպօլիս ալ երթեալու է եղեր : Կարծապա-
տիւ իմպիր փաշայն' որ ուրիշ քանի մը հրեան
պաշտօնատարներու ընկերութեամբ արդէն յիշեալ
քաղաքները կը պարտահան' ուր որ Բ'իծափառ Լըքայն
պիտի գնայ :

— () ամանեան տէրութեան կառավարութիւնը
զանազան տէրութեանց շեւտաններուն հետ՝ 1838

այս պատասխանէն իր հասկընաւ՝ որ կըթեալ մար-
դուէն տնձնատիրութիւնը քաղաքին քաղաք՝ թափան-
ւ էկ-թափան տնձնատիրութենէն աւելի զորաւոր է՝ բւ-
այ . և անոր վրայ յայլեւ ի՛րայ : Եւտդ կրթեալ
տնձնատէրը՝ անասուններէն աստիճան մը աւելի կը
հետանայ , քան թէ անկիրթ անձնատէրը :

Իշւ այս Հեռանդրու պատճառը՝ զատորուձիւն
բանեցընելն ու ապագայն մտածելն է, որ ահա սուն-
նեբը չունին, ուստի մարդս այս բաներուն վրայ որ-
քան աղէկ է կրթուած ըլլայ նէ՝ անասուններէն ալ
պնիրուն կը հիշանայ: Սոսի՛ կրթոր կրթեալ ոնձ-
նասէրին ալ անձնասիրութեանը մէջ թերութիւն
տեսնեմք նէ՝ հարկ կ'ըլլայ աւելի կատարեալ և ան-
թերք կերպով սիրելու եղանակ մը մտածել: Ինչոյ
հարցոյնն անձնասիրութեան նպատակը մարդոյս
բողոքանայը կատարումն չի կրնար տալ, ոնանկ է
նէ թերի է: Ինչոնկ է նէ՝ կատարեալը մտածելու է:

Եւ յիրաւի , ժողովն անգամ մը , ինչ վիճակի մէջ կը մտնէ ընդհանուր , երկուկայէ՛ր որոշողոր աշխարհը քու համբաւը տալիս եւ , լսողները կը զարմունան վրադ , դու իրօք ինչ ես նե՛ք եւ անկեց տառնապա տիկ եւ հարիւրապատիկ եւ հազարապատիկ վեր կը կարծեն , խնայողութեան կողմէն ոտքը ելող չկայ կ'ըսեն , խոհունութեան կողմանէ խաղաւորութիւն մը կառավարելու շա՛րք խելք ունի , բնից կողմանէ ամենահարուստ , ուժի կողմանէ՛ Vղէքստեղ մակե- դոնացիէն եւ՝ Նաբուէտէն ալ վեր , որ ինչները ասոնք ասանկ ըսելով՝ եւ ձմարտութեամբ մտքերնուն մէջը դնելով որ ըսածներն ճշմարիտ եւ , ե. քու վրա- յօրդ ունեցած կարծիքներդ միայն խաղաւորութեան

ամեն բրած աստուածական գործող վերաբերեալ դաշ-
նադրութիւններն յատկացեալ աստեղը արդէն լինա-
լուն, ձեռք պիտի դարձնէ իւր զանազան թիւերն նո-
րագիւր, ինչպէս որ մեկտէ կողմէն ալ՝ այսինքն բու-
լոր տեղութիւնն զնապանները, հոգ կը տանին այս
գործին պէտք եղած անօրինութիւնը բլաւուն։ Ան-
շուշտ ամեն կողմին համաձայնութեամբ շատով և
օրինաւոր կերպով կատարում մը կուտայ որչա-
կաբար արարկայիս։

— Ենթեալ շորքշարթի մեծ սպարտակա բարձ-
րապատիւ խորհրդի փաշայն Գրաքանի կայսերական
պալատը գնաց, (Գրաքանի Գրաքանի Ներկայու-
նալու համար։ Այս անկէք ելելուն զնապաններն ձեռ-
նառնող ու Կարգաւոր մաս եղած հեռակարգաց ձեռ-
նառնող գնաց, որոնց պէտք եղած կարգաւորութիւն
ները տնօրինելու համար։

— Կայսերական բաւարարող հրամանով՝ Վեր-
նու Դաշնին կառավարել վաճառքայի և խաւի փա-
շայն կայսերական բարձր բերդերուն վերապատիւ
ու Կերպարու և Կարգաւոր բնականութիւն կառավարել
անուանեցաւ։ Հիշեալ փոխաւ փաշայն մայրաքա-
ղաքին մէջ պիտի ընէ իւր բնակութիւնը, բոլոր վե-
րոյցները երկու քաղաքներուն մէջ իր կողմէն փա-
խանորդներ կրուելու և քաղաքական կառավարու-
թեան պաշտօնը վարելու համար։

— Կերպարու ամառային միջ ալ, կայսերական հրա-
մանաւ վաճառքը Կարգաւոր Կարգաւոր Եփեսոսին Վա-
րաշխարհ Կարգաւոր տնօրինեցաւ, և վաճառքը
Կարգաւոր Կարգաւոր Կարգաւոր ալ Կարգաւոր քաղաքական
կառավարել որոշուեցաւ, վաճառքը Կարգաւոր Եփեսո-
սին անցը, որուն զեռ նոր պաշտօն մը չի արուե-
ցաւ։

— Ենթեալ շարաթի իրեկունը՝ Ստաւրոյ տեղա-
թիւնն զնապան վաճառքայի և Կարգաւոր Եփեսոսին մեծ
և հանգիստաւոր խնամք մը բրաւ (Ստաւրոսի բարձ-

րագոյն կարգի պաշտօնականներուն և բոլոր տեղա-
թիւնն զնապաններուն, որն հրաւիրեալ էին Պէ-
պլուի քանի մը երեսնի անձինք։ Այս փոքրաւոր
հանգիստի պէն ինչպէս փայլ էին, մեծ սպարա-
պետ բարձրապատիւ խորհրդի փաշայն ինքը՝ Կար-
գաւոր խորհրդի չի գիտնալուն համար՝ արտաքին
գործող պաշտօնաւար վաճառքայի Կարգաւոր փաշայն
խնդրանք յանձնեց որ Ստաւրոյ Ստաւրոս Կար-
գաւոր Կարգաւոր երեսնի կերպար համար գինի
խմելուն տաճարելու թիւեր ընէ, որն որ օրինաւոր
կերպով կատարուէն ետեւ՝ վաճառքայի Պարոն
Խիթիով ալ փախուց (Ստաւրոսի Ստաւրոս
Ստաւրոսին անգին կենացը համար գինի խմելու
տաճարելու թիւն ընելու։

ԵՊԻՊՏՈՍ

Երեքշաբթի 3 յունիսը։ Բարձրապատիւ փա-
խարայի Վերին Կարգաւոր մէջ բրած ծախարարու-
թիւնը կրտսրանալէ, ներկայ ամառային Կարգաւոր
մէջ էր, ուսկէք կը պատրաստուէր հետեւեալ օրը
Երեսնի մեկնելու։ Կը հաստատեն թէ՛ բարձրապա-
տիւ փոխարքային միջև և մէկ ամիս անշուշտ պիտի վե-
րագտնայ այս տեղ, և արդէն պատրաստութիւն
կը տեսնուի։ Կարգաւոր Կարգաւոր ընդունելութեան
համար։ Սկէք ի զատ կ'ըսուի, թէ բարձրապատիւ
Ստաւրոսի ալ փաշայն՝ Կարգաւոր Կարգաւոր ալ մէջ
հանգիստաւոր հանգիստայի մը ընելու և քաղաքի
հաստատութեանը, որուն նմանը միջև հիմա տես-
նուած պիտի չլլայ, և արդէն անոր համար ալ մեծ
պատրաստութիւններ կրուեստի։

— Կ'ըսուի նաեւ թէ բարձրապատիւ Ստաւրոսի ալ
փաշայն Վերին Կարգաւորին զանազան քանի մը օր
ետքը՝ Կատանիստայի գնալու միջոց անի եղեր՝
որ (Գրաքանի Կարգաւոր Ստաւրոսին) իր խնամք
անհաճուի։

չկայ, կամ բուն հարողին անունը կորսուի՝ կարգա-
ւորին մը անուն գրուել է վաճառք, ուսանելներուն
գործը՝ ազգականներուն ըրածին կընմանի, որ ընկող
կըզոյնան, կըրտանին հոգին ապրել կըթագին, և ետ-
քը չիւրաւ, դաժնելու համար՝ ամառ նշան կըրտեն, որ
երկու բոսէն ետքը նշանին ալ, կը կորսուցնեն,
այն նշանով պահաճանին ալ։

Հապտ մէկ մարդ մը աղէկութիւն չընէ՝ մի, որով-
հետեւ ինչ աղէկութիւն ընէ նե՛ իրեն հանգստու-
թեանը և ինչիցը, երեսնի և կենացը անգամ միայն
կըրտի, կըզոյնուի անունը՝ զնապան պարտքերի և
զնապան նե պարտական կըրտամը, բայց ըրած տան-
նիս նպատակին փոխելու է, բարի և սպասկար բան
մը բրած տաննին կըրտի, կըրտ գիտաւ որով ինչ պի-
տի ունենամք, մէկն է՝ աղէկ բան մը ընել ի իս-
խարհայ, և երկրորդը՝ յոյս ընելն։ Այս երկու
նպատակաւ ալ իրարմէ լինէ զատուի, ի իս-
խարհայ երեսն բանը հարկաւորապէս յոյս ընելն կը-
րտի։ Այս ինչ բան որ յոյս ընելն կ'ընէ, բայց ա-
նանի մը որ անկէք Երեսնից փախարարութիւն ըն-
լեր, ոյն բանը գրուի հանելու քաղած աղէկատու-
թիւնը կըրտեցուցի, վարձք մարդոց ընդունէ պիտի
աւանտ, անունը ալ կամ բնաւ չին խաւի, և կըրտու-
ցուի, կամ կըրտուեստեն, և ըրածիկ ծուռ մեկ-
նութիւն տալով անունը կ'աղբն։

Երեք. Պարոն. Տ. Կ. Զանգուիւն

թիւնը մատուցանելու համար, և մայրաքաղաքին
ալ վարդի պիտի գնայ եղեր, ուր որ կուգէ գտնուի՝
Ենթեալ Ստաւրոս Կարգաւորին նշան մայրաքաղա-
քը պայքարութեան պալու տանը։

— Բարձրապատիւ փոխարքային իւր գերաւորանի
անգամներուն՝ այսինքն Ստաւրոս փաշայն և Կարգա-
ւոր փաշայն և այլն, որոշուած ամսականները բաւական
վար ինչից, որոնք ալ պարտաւորեցան նշանը բ-
նելու իրենց պաշտօնատարներուն։

— Կը հաստատեն թէ՛ մեծ օրերս վաճառքայի
միջ փաշայն Կատանիստայի պիտի գրելու որ փա-
խարային կողմանէ պատուական և իմանկացին ըն-
ծաներ տանելու (Գրաքանի Կարգաւոր Ստաւրոսին, և Կար-
գաւոր Կարգաւոր պաշտօնատարներուն համար։

ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՊԻՊՏՈՍ

ԵՊԻՊՏՈՍ

Երեսնի։ Երեսնի 10ին կէս օրէն երկու ժամ
ետքը Ստաւրոս Վերին Կարգաւոր Ստաւրոս
պատիւ իւր ամուսնոյն ընկերութեամբ և փախար-
հանգիստով մը Երեսնի խորհրդարանը գնաց,
ուր տեղութեան ներքին և արտաքին գործող փաշայ-
ն աղաւ տնօրինութիւն մը ընելով՝ հրաման ըրաւ
խորհրդարաններուն բացուիլ։ Կայն օրէն հետեւեալ
տնական իշխանները սկսեցին պարապելու հետեւ
թիւն վերաբերեալ գործերուն վրայ։

Երեսնի 10ին՝ Կարգաւոր պաշտօնական Ստաւրոս
պիտի լինէ՝ հաստատեց խորհրդարանին մէջ ծա-
նայց թէ՛ Կարգաւորին և միացեալ երկրիներուն մէջ
այս տարւած հանձնարան գէշ ըլլալուն պատճառա-
ւով ամեն արմարեկներէն անտուելու մայրը՝ զանա-
քին միայն հարկերին ձեռն տուի չըրուի և Երկր-
տնօրինին և գաւառէն եկող ամեն տնակ ուսուցիչ
անասուններէն ամենին տուր մը պիտի շտառուի։

Ստաւրոս Կարգաւորին և Կարգաւորին միացեալ նա-
հանգիստին՝ բաւական ժամանակէ հետեւ (Երեսնի)
խնդրային վրայ մէկնելուն ունեցած վեճը գնաւ ևս կա-
տարում մը չի արուեցաւ։ Ստաւրոս Կարգաւորին
անգղիարէն օրագիրին ի զատ՝ գրեթէ բոլոր անգղի-
ական օրագիրները կը հաստատեն թէ՛ նշան վեճ
պատճառաւ այս երկու տեղութեանց մէջ կ'երկի որ
պատերազմ բացուի։

Տեղութեան կառավարութիւնը հրաման ըրաւ որ
ծովային գործերուն թիւը շատանա՝ որ այս լարս ալ
բաւական աղաւորութիւն մը տուաւ երկրիս։ Ստաւրոս
Ստաւրոս Կարգաւորին խորհրդարանին մէջ հաւատարմ
ծանուցիլ է որ՝ Ենթեալ կառավարութեանը կողմէն
նե տնօրինութիւն և Կարգաւորին միացեալ նախագահ
կառավարութեանը թէ՛ (Երեսնի) վեճը վերջացու-
նելու համար՝ երկու Տեղութեանց կողմէն միջոց
գրուելով մէկնելին եղած անհամաձայնութիւնը վեր-
ցուի, բայց գնաւ ևս՝ այնպի կողմէն այս առաջարկու-
թեանը պատասխանը չաւանտի է։ Այսու ամենայ-
նիս ընդհանրապէս կը կարծուի որ ինչ և իցէ կըրտու-
մը նշան վեճին կատարում մը կըրտուի երկու կող-
մի համաձայնեալ և պատերազմ չի բացուիր։

Ի ԳՐԱՅԻՆՆԵՐՈՒՆԸ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐԷՎԱՆԻՆԵՐՈՒՆԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՒՆԸ